

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van College Hagelstein 2 te SINT-KATELIJNE-WAVER

Hoofdstructuur	voltijds secundair onderwijs
Pedagogisch geheel	126871-116806
Instellingsnummer	116806
Instelling	College Hagelstein 2
Directeur	Liliane Jansegers
Adres	Berlaarbaan 229 - 2860 SINT-KATELIJNE-WAVER
Telefoon	015-55.19.79
Fax	015-55.66.16
E-mail	info@collegehagelstein.be
Website	http://www.collegehagelstein.be
Bestuur van de instelling	VZW Verenigde Scholen Ursulinen Mechelen
Adres	Hoogstraat 35 - 2800 MECHELEN
Scholengemeenschap	SGKSO Regio Mechelen
Adres	Melaan 6 - 2800 MECHELEN
CLB	Vrij CLB Het Kompas
Adres	Vijfhoek 1_A - 2800 MECHELEN
Dagen van het doorlichtingsbezoek	25-02-2013,26-02-2013,27-02-2013,28-02-2013,01-03-2013
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	01-03-2013
Datum bespreking verslag met de instelling	25-03-2013
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Henk Foriers
Teamleden	Johanna Coeman Walter Van den Brandt Marie-Rose Van Nooten
Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	4
1 SAMENVATTING	6
2 DOORLICHTINGSFOCUS.....	7
2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus.....	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Geschiedenis in tso tweede graad in de studierichting Handel en in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Latijn-moderne talen (leerplannen D/1999/027 en D/2001/027)	8
3.1.1.2 Geschiedenis in de eerste graad A-stroom en in aso tweede graad in de studierichtingen Economie en Wetenschappen (Leerplannen D/2009/7841/037 en D/1999/026)	11
3.1.1.3 Duits in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Latijn-Moderne talen, Moderne talen-wetenschappen (leerplan D/2006/0279/030)	13
3.1.1.4 Nederlands in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Latijn-Moderne talen, Moderne talen-wetenschappen (leerplan D/2006/0279/008)	13
3.1.1.5 Nederlands in de eerste graad A-stroom (leerplan D/2010/7841/016)	15
3.1.1.6 Biologie, chemie en fysica in aso tweede graad in de studierichting Wetenschappen en aso derde graad in de studierichtingen Latijn-wetenschappen, Moderne talen-wetenschappen en Wetenschappen-wiskunde(leerplannummers D/2012/7841/004, D/2012/7841/063, D/2012/7841/009, D/2006/0279/035, D/2006/0279/040 en D/2006/0279/058)	17
3.1.1.7 Wiskunde in aso tweede graad in de studierichting Economie en in tso tweede graad in de studierichting Handel (leerplannen D/2002/7841/047 en D/2002/0279/048)	19
3.1.1.8 Wiskunde in aso derde graad in de studierichting Wetenschappen-wiskunde (leerplan D/2004/7841/019)	21
3.1.1.9 Wiskunde in tso derde graad in de studierichting Boekhouden-informatica (leerplan D/2004/0279/023)	23
3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	25
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	25
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	26
4.1 Professionalisering	26
4.1.1 Aanvangsbegeleiding	26
4.2 Evaluatie	26
4.2.1 Evaluatiepraktijk	26
4.2.2 Rapporteringspraktijk	27
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL.....	29
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL.....	31
6.1 Wat doet de school goed?.....	31
6.2 Wat kan de school verbeteren?	31
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	31
7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG	32
7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg	32

7.2	Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg	32
-----	--	----

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de instelling een selectie van de onderwijsreglementering:
 - een selectie van structuuronderdelen om het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen na te gaan. Hierbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - o het onderwijsaanbod
 - o de uitrusting
 - o de evaluatiepraktijk
 - o de leerbegeleiding
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de instelling dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?
3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het onderzoek naar de hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid

De controle van de erkenningsvoorwaarden betreffende de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de instelling vindt gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle resulteert in een afzonderlijk verslag dat bij het doorlichtingsverslag wordt gevoegd en eveneens verschijnt op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders, leerlingen of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Het college Hagelstein bestaat uit twee administratieve scholen die als een pedagogische eenheid hun onderwijs organiseren. De open groene campus is gelegen in het landelijke Sint-Katelijne-Waver. Het onderwijsaanbod van de school bestaat uit een eerste graad, een ruime aso-bovenbouw en een tso-component in de tweede en de derde graad. Het aantal leerlingen blijft de laatste schooljaren nagenoeg stabiel.

Het beleid investeert in de vernieuwing van de gebouwen op de campus en de school beschikt over een uitgebreide multimediale infrastructuur. ICT is een van de zes pijlers waarmee het beleid bouwt aan een toekomstgerichte, dynamische en stimulerende leeromgeving.

Op de campus heerst een gemoedelijke sfeer en de goede organisatiestructuur van de school zorgt voor openheid en transparantie. De zorg voor de leerlingen staat centraal en de toegankelijkheid van het beleids- en lerarenteam kenmerkt de professionele en opvoedkundige taakbekommernis van het personeel. De school investeert sterk in het welbevinden van zowel leerlingen als leraren. Regelmatig worden bevestigingen georganiseerd in het kader van de interne kwaliteitszorg. De vergaarde gegevens worden vakkundig geanalyseerd en uitvoerig besproken in diverse werkgroepen en vergaderingen. Ook de leerlingen worden aangezet tot zelfreflectie om een beeld te krijgen van hun eigen leervaardigheden en studiemotivatie.

Het aantal uitgestelde beslissingen is sedert de laatste twee schooljaren beperkt. Opmerkelijk is dat de leerlingen in het vervolgonderwijs meer dan hun medeleerlingen in de referentiescholen kiezen voor een academische opleiding buiten de universiteit.

Het relatief jonge lerarenteam draagt in sterke mate bij tot de ontwikkelingsdynamiek die heerst binnen de school maar stelt het beleid ook voor een aantal uitdagingen. De aanvangsbegeleiding van startende leraren is een voorbeeld van goede praktijk en de leraren zijn over het algemeen zeer tevreden over de geboden ondersteuning. Het relatief grote aantal interimarissen wordt dan weer minder adequaat opgevolgd. De diverse directiewissels van de laatste schooljaren wegen slechts in beperkte mate op de werking van de school maar stellen toch enkele praktische problemen. De school is nog zoekende om de onderwijsorganisatie (lessenroosters, klassamenstellingen) efficiënt af te stemmen op de leerplanrealisatie.

Het erkenningsonderzoek toont aan dat het onderwijs van diverse vakken voldoende vanuit de eindtermen en leerplandoelen wordt ingevuld. De leerplanrealisatie voor wiskunde in de derde graad tso is een voorbeeld van goede praktijk. De leerplanrealisatie voor wetenschappen in de tweede en de derde graad aso is degelijk. Voor geschiedenis in de tweede en de derde graad en voor Nederlands in de derde graad werden er echter tekorten vastgesteld die opvolging vereisen. Het aanmoedigen van activerend en competentiegericht onderwijs, conform de visie van de school, vormt tevens een uitdaging voor de toekomst.

Het algemeen beleid wordt gekenmerkt door een sterk reflectief en responsief vermogen. Diverse aspecten van de schoolwerking werden kwaliteitsvol uitgebouwd. De procedurele uitwerking van de evaluatiepraktijk is een voorbeeld van goede praktijk. De afstemming van de evaluatie op de leerplandoelen wordt aan de vakgroepen overgelaten. Niet elke vakgroep gaat hier even zorgvuldig mee om waardoor voor sommige vakken weinig leerplangericht wordt geëvalueerd. Meer aandacht voor leervaardigheden en vakgebonden attitudes in diverse lessen en de implementatie van het talenbeleid in de vakken, is aan te bevelen.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 1 A	geschiedenis, Nederlands	
Graad 1 Latijn	geschiedenis, Nederlands	
Graad 1 Moderne wetenschappen	geschiedenis, Nederlands	
Graad 2 ASO Economie	geschiedenis, wiskunde	
Graad 2 ASO Wetenschappen	biologie, chemie, fysica, geschiedenis	
Graad 2 TSO Handel	geschiedenis, wiskunde	wiskunde
Graad 3 ASO Economie-moderne talen	geschiedenis, Nederlands	Duits
Graad 3 ASO Latijn-moderne talen	geschiedenis, Nederlands	Duits
Graad 3 ASO Latijn-wetenschappen	biologie, chemie, fysica	biologie, chemie, fysica
Graad 3 ASO Moderne talen-wetenschappen	biologie, chemie, fysica, Nederlands	biologie, chemie, Duits, fysica
Graad 3 ASO Wetenschappen-wiskunde	biologie, chemie, fysica, wiskunde	biologie, chemie, fysica, wiskunde
Graad 3 TSO Boekhouden-informatica	wiskunde	wiskunde

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel

Professionalisering

Aanvangsbegeleiding

Onderwijs

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Rapporteringspraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 Geschiedenis in tso tweede graad in de studierichting Handel en in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Latijn-moderne talen (leerplannen D/1999/027 en D/2001/027)

Voldoet niet

De leerplanrealisatie vertoont tekorten voor de integratie van het historisch referentiekader in het geheel van de leerinhouden. Het beheersingsniveau van de historische vaardigheden en de toepassing van historische methode worden onvoldoende bewaakt, waardoor ook de afstemming van de leerlingenevaluatie op de leerplandoelen niet voldoet.

Onderwijsaanbod De vakgroep heeft recentelijk reeds heel wat inspanningen geleverd om meer leerplan- en vaardigheidsgericht te werken, maar de erfenis van een vakgroep die overwegend georiënteerd was op kennisverwerving is momenteel nog te weinig weggewerkt. Door gebrek aan gerichte planning (en tijd in tso) enerzijds en te weinig vertrouwde voorkennis rond het belang van het referentiekader bij de leerlingen (in de derde graad aso) anderzijds, kan de vakgroep niet aantonen dat de leerplandoelstellingen en eindtermen in voldoende mate volgens de eisen van het leerplan worden gerealiseerd.

De veeleer gebrekkige manier waarop het referentiekader opgebouwd en geïntegreerd wordt in de eerste graad en de tweede graad aso leidt tot problemen en tekorten in de leerplanrealisatie van de tweede graad tso en de derde graad aso. Het referentiekader als drager van historische kennis, wordt te eng ingevuld en fungeert eerder als een tijdslijn. Omdat men bij het leerproces te weinig refereert naar de fundamentele, steeds terugkomende probleemstellingen die in het referentiekader door leerlingen herkend kunnen worden, is dit te weinig een “bril” waardoor leerlingen de historische werkelijkheid kunnen bevatten. Het begrippenkader wordt te weinig in samenhang met de leerinhouden opgebouwd en de aandacht die besteed wordt aan het regelmatig en consecutief beoefenen van de historische vaardigheden beantwoordt niet aan de leerplanvereisten. In de tweede graad tso weegt het tekort aan leerplangerichtheid van de eerste graad zwaar door omdat binnen de voorziene tijd (één uur per week) een doelgerichte planning om de eindtermen te realiseren een absolute vereiste is en de grondige leerplanstudie die daarvoor nodig is voorlopig nog ontbreekt. In de derde graad wordt het tekort aan leerplangerichtheid duidelijker dan in de tweede graad aso wegens het niet gebruiken van een leerwerkboek dat hiaten kan opvangen.

In de derde graad worden vooral de cognitieve vaardigheden bewaakt. Het onderwijsleerproces vertrekt inhoudelijk vanuit een selectie van het leerboek eerder dan vanuit de leerplandoelstellingen. Daardoor ligt de

nadruk sterk op het beschrijvende en verklarende niveau van de historische vorming, en sluit de manier waarop historische inhouden en bronnen bestudeerd en verwerkt worden te weinig aan bij de inhoud van de leerplandoelstellingen. Historische feitenkennis en het gestuurd ontwikkelen van het inzichtelijk niveau primeren.

Langetermijnontwikkelingen, domeinoverstijgende probleemstellingen en toepassingen van heuristiek, historische methode en kritiek worden onvoldoende op het graadvereiste niveau ontwikkeld. De uitwerking van de verticale leerlijn is overwegend gericht op inhouden. Een groeipatroon in vaardigheidsontwikkeling en strategieën om naar een meer zelfgestuurd leerproces te evolueren, ontbreekt voorlopig.

In de tweede graad tso gebeurt de selectie wel meer doelgericht, maar ook daar sluit die te weinig aan bij de leerplancriteria en de leerplandoelen. Zowel in het eerste leerjaar als het tweede leerjaar is er een korte en degelijke herhaling van de historische vaardigheden, de domeinen van de socialiteit en de dimensie tijd en ruimte. Vrij vlug evenwel, en dit gebeurt in het tweede leerjaar duidelijker, wordt, om het chronologisch overzicht over de bestudeerde periode van het referentiekader te bewaken, de historische kennis eerder een doel dan een middel. Domeinoverstijgende probleemstellingen worden los van het referentiekader, zoals bedoeld volgens het leerplan, bestudeerd. Het integreren en toepassen van het historisch begrippenkader gebeurt zelden en het beoefenen van de historische vaardigheden is ondergeschikt aan de kennisverwerving.

De lessen worden in elk leerjaar ervaringsgericht verruimd met bijvoorbeeld inbreng van lokale geschiedenis, studiebezoeken en projecten. Deze activiteiten zijn steeds goed voorbereid en sluiten bij de leerplanrealisatie aan.

Leerbegeleiding De interactie tussen leraren en leerlingen bestaat naast invuldidactiek in het leerwerkboek (tweede graad) of zelf samengestelde cursussen, vooral uit een traditioneel leraargestuurd leergesprek met eerder gesloten vraagstelling. Leerlingen worden voldoende betrokken bij de lessen en er is, daar waar het mogelijk is, steeds voldoende aandacht voor het mondeling linken van de leerinhouden met de actualiteit.

Er is in alle leerjaren grote aandacht voor de leerbegeleiding. Leraren spannen zich in om het cognitieve niveau van de leerinhouden sterk te bewaken. De nadruk ligt nog veeleer op kennisoverdracht dan op zelfontdekkend leren. Er wordt ingezet op het inzichtelijk niveau, maar er is een eerder minimale aandacht voor de transfermogelijkheden en het aanleren van strategieën voor probleemoplossend leren. Heel wat taken en opdrachten waar verbanden en verklaringen moeten gezocht worden of waar historische bronnen moeten gehanteerd worden met het oog op het zelfstandig onderzoek en de kritische opstelling tegenover het verleden, worden zijn nog te sterk gestuurd of onvoldoende uitdagend. Goed gestructureerd en verzorgd cursusmateriaal wordt ter beschikking van de leerlingen gesteld, maar ook daarin kan een doelgerichte opbouw naar meer zelfstandig noteren en synthetiseren ontwikkeld worden.

Leerlingen worden goed voorbereid op toetsen en examens en krijgen

meestal gerichte feedback. Indien nodig voorzien de meeste leraren in vormen van remediëring. In geval van specifieke leerproblemen sluit de begeleiding op vakniveau aan bij deze op schoolniveau. 'Leren leren' wordt vooralsnog te weinig opgebouwd binnen een spiraalcurriculum waarbij in elk leerjaar aan de reeds aangebrachte vaardigheden iets wordt toegevoegd. Leerlijnen werden wel reeds ontwikkeld, zowel inhoudelijk als vaardigheidsgericht, maar de vakgroep beseft dat dit nog meer in functie van de leerplannen moet gebeuren.

De aandacht voor een algemeen verzorgd taalgebruik en instructietaal is goed. De vakgebonden deskundigheid van de leraren ondersteunt het onderwijskundig handelen.

Uitrusting In elke graad worden de lessen geschiedenis in vaklokalen gegeven die goed uitgerust zijn en een leerrijke context bieden. Alle klassen zijn uitgerust met een computer met toegang tot het internet, een beamer en een projectiescherm. Voor het verzamelen van informatie via het internet kunnen de leerlingen terecht in een computerlokaal. Ook is er de mogelijkheid om digitale leermiddelen te ontleen voor gebruik in de klas.

Evaluatiepraktijk De leerlingenevaluatie (dagelijks werk en examens) sluit inhoudelijk bij het onderwijsproces aan. Het dagelijks werk is hoofdzakelijk samengesteld uit kleine en grotere herhalingstoetsen. Daarin wordt, leraarafhankelijk, onvoldoende evenwichtig gepeild naar kennis, inzicht en vaardigheden. De link met de leerplandoelstellingen en eindtermen is niet altijd duidelijk. Daarnaast zijn er in elk leerjaar enkele persoonlijke werken of groepstaken die evenwel te weinig gewicht hebben in het geheel van de evaluatie. Vormen van evaluatie die het onderzoekend leren stimuleren en valideren, komen te weinig voor. Het evaluatiesysteem en de puntenverhoudingen op schoolniveau zijn daartoe ook weinig stimulerend. De puntenverhouding tussen het dagelijks werk en de examens wijst in de richting van een overwegend productgerichte evaluatie.

In de tweede graad tso varieert de leerdoelgerichtheid van de examenvragen leraarafhankelijk. Enerzijds worden feiten en verklaringen te kennisgericht ondervraagd, anderzijds is er meer aandacht voor historisch inzicht of om informatie uit bronnen halen.

In de derde graad aso peilt de evaluatie overwegend naar kennis en inzicht. De inhoud van de vragen is uitdagend met het oog op historisch besef. De bevraging van kaarten en bronnen is onvoldoende gericht op de toepassing van historische methode en kritiek. In het algemeen is de inhoud van de vragen onvoldoende op alle leerplandoelen afgestemd. Vragen betreffende ontwikkelingen, relaties, actualisering, duiding en interpretatie komen te weinig voor.

Deskundigheidsbevordering Sinds september 2009 is in de eerste graad een nieuw leerplan geschiedenis (D/2009/7841/037) van kracht dat de nadruk legt op het referentiekader en het aanbrengen en inoefenen van het historisch begrippenkader en het beoefenen van de historische vaardigheden. Het verhaal van de mens in het verleden overstijgt daarin de zuivere historische

kennis en naarmate het curriculum wordt doorlopen wordt de vertrouwdheid met het historisch referentiekader verder uitgebreid en neemt ook de kans om hogere beheersingsniveaus te bereiken toe. Dit vereist intens graadoverstijgend overleg. De vakgroep is zich bewust van een aantal hiaten in de leerplanrealisering en heeft ook reeds grote inspanningen geleverd om tekorten weg te werken. Ze stelt zich constructief op en er is voldoende deskundigheid om door gezamenlijke leerplanstudie de nieuwe aanpak te realiseren.

3.1.1.2 Geschiedenis in de eerste graad A-stroom en in aso tweede graad in de studierichtingen Economie en Wetenschappen (Leerplannen D/2009/7841/037 en D/1999/026)

Voldoet

De leerplanrealisatie geschiedenis voldoet globaal in de eerste en de tweede graad aso. De evaluatie is transparant en valide. De minimale materiële vereisten voldoen.

Onderwijsaanbod In de eerste graad wordt werken met tijd, ruimte en socialiteit inzichtelijk en vaardigheidsgericht aangeleerd en geëvalueerd. Bronnenstudie wordt goed geïnitieerd en het gebruik van een vast sjabloon maakt de leerlingen met de historisch kritische methode vertrouwd. Kaartenstudie wordt tot een zeer hoog beheersingsniveau getild. Wel is er te weinig aandacht voor de initiatie en integratie van het historische referentiekader. De domeinen van de socialiteit worden voldoende aangeleerd en ingeoefend, maar de verwijzing naar domeinoverstijgende en herkenbare probleemstellingen over de historische periodes heen wordt niet aangeraakt. Vrij vlug schakelt het leerproces over naar de klassieke, leerboekgerichte benadering van de studie van de samenlevingen in de oudheid, waarbij de globale visie van het leerplan vergeten raakt. Historische begrippen komen aan bod, maar dit begrippenkader wordt niet volgens een leerlijn opgebouwd. Deze aanpak hypothekeert de leerplangerichte herhaling en verdere uitbouw van het historisch referentiekader. De talrijke leerplangerichte oefeningen die leerlingen maken in het leerwerkboek kunnen evenwel, zij het impliciet, in voldoende mate deze gebrekkige benadering van het leerplan opvangen.

Ook in de tweede graad zijn het leerwerkboek en het leerboek richtinggevend voor het leerproces. Men besteedt ook hier voldoende tijd aan het invullen van de talrijke vaardigheids- en inzichtsgesichte oefeningen van het leerwerkboek waardoor het beheersingsniveau van vaardigheden, inzicht, kennis van het referentiekader en het hanteren van het historisch begrippenkader toch voldoende wordt. Meer graadoverstijgend leerplanoverleg binnen de vakgroep biedt hier heel wat perspectieven betreffende een meer evenwichtige leerplangerichte integratie van het referentiekader en het historisch begrippenkader gekoppeld aan de beoefening van de historische vaardigheden.

Er is in beide graden voldoende aandacht tijdens het leerproces voor de ICT-integratie.

Evaluatiepraktijk De evaluatie sluit aan bij het leerproces en bestaat uit taken, toetsen en examens. Er zijn voldoende oefeningen gemaakt in de leerwerkboeken die zowel naar domeinoverstijgende verbanden als inzichten op lange- en korte termijn peilen. Ook in de evaluatie van de toetsen wordt voldoende aandacht besteed aan de historische vaardigheden. In elke graad vertonen

de verzorgde examens voldoende samenhang. De vraagstelling is steeds afgestemd op de doelgroep en peilt evenwichtig naar kennis, inzicht en vaardigheden. De evaluatiecriteria zijn duidelijk. De vragen sluiten in voldoende mate bij de meeste leerplandoelstellingen aan.

Uitrusting De lessen gaan steeds door in een zeer uitnodigend en leerrijk vaklokaal dat uitgerust is met een computer met toegang tot het internet, een beamer en een projectiescherm. Voor het verzamelen van informatie via het internet kunnen de leerlingen terecht in een computerlokaal. Ook is er de mogelijkheid om digitale leermiddelen te ontleen voor gebruik in de klas.

Leerbegeleiding Tijdens de lessen heerst over het algemeen een leerlingenvriendelijk leer- en leefklimaat. Hoekenwerk afgewisseld met het invullen van de talrijke opdrachten in het leerwerkboek en allerlei activerende werkvormen betrekken de leerlingen voldoende bij de lessen. Er is, daar waar het mogelijk is, steeds voldoende aandacht voor het mondeling linken van de leerinhouden met de actualiteit.

Leerlingen worden goed voorbereid op toetsen en examens en krijgen meestal gerichte feedback. Indien nodig voorzien de meeste leraren in vormen van remediëring. In geval van specifieke leerproblemen sluit de begeleiding op vak-niveau aan bij deze op schoolniveau. 'Leren leren' wordt vooral in de eerste graad voldoende bewaakt. Leerlijnen werden wel reeds ontwikkeld, zowel inhoudelijk als vaardigheidsgericht, maar de vakgroep beseft dat dit nog meer in functie van de leerplannen moet gebeuren. De vakgebonden deskundigheid van de leraren en de aandacht voor leerlingenzorg zijn troeven die de leerplanrealisatie ondersteunen.

De aandacht voor een algemeen verzorgd taalgebruik en instructietaal is goed. De vakgebonden deskundigheid van de leraren ondersteunt het onderwijskundig handelen.

Deskundigheidsbevordering De leraren leggen een gezamenlijke jaarplanning en examens voor.

Sinds september 2009 is in de eerste graad een nieuw leerplan geschiedenis (D/2009/7841/037) van kracht dat de nadruk legt op het referentiekader en het aanbrengen en inoefenen van het historisch begrippenkader en het beoefenen van de historische vaardigheden. Het verhaal van de mens in het verleden overstijgt daarin de zuivere historische kennis en naarmate het curriculum wordt doorlopen wordt de vertrouwde met het historisch referentiekader verder uitgebouwd en neemt ook de kans om hogere beheersingsniveaus te bereiken toe. Dit vereist intens graadoverstijgend overleg. Tot vorig schooljaar werd de vakgroep beheerst door de traditie van kennisgerichte geschiedenislessen. De vakgroep heeft sedertdien een forse inhaalbeweging ingezet om meer leerplangericht te werken. De collegiale samenwerking gekoppeld aan gedrevenheid en professionaliteit vormen voldoende garanties dat dit traject succesvol zal afgerond worden.

3.1.1.3 Duits in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Latijn-Moderne talen, Moderne talen-wetenschappen (leerplan D/2006/0279/030)

Voldoet

De specifieke eindtermen en leerplandoelstellingen worden gerealiseerd. De evaluatie is transparant en valide. De minimale materiële vereisten voldoen.

Onderwijsaanbod De realisatie van de specifieke eindtermen is volledig met voldoende aandacht voor authentiek lesmateriaal en intercultureel leren. De leerlingen begrijpen eenvoudige algemene en domeinspecifieke lees- en luisterteksten met zeer gevarieerde inhoud. Ze hebben voldoende feiten- en achtergrondkennis over de Duitstalige landen, hun geschiedenis, actualiteit en cultuur. Ze kunnen zich vanuit een ruim gamma aan communicatiekanalen een mening vormen en kunnen die positief-kritisch verwoorden.
Als spreker functioneren ze in eenvoudige gespreksituaties over algemene thema's.
Bij het schrijven hanteren de leerlingen compensatiestrategieën, luister-, lees-, spreek- en schrijftechnieken. Ze herkennen taalverwante woorden, gebruiken efficiënt grammaticale schema's en decoderen stapelwoorden en maken efficiënt gebruik van hulpmiddelen.
De realisatie van de decretale specifieke eindtermen Moderne talen 1, 4, 5, 6, 7, 10 en 11 zoals aangegeven in het leerplan voldoet.

Evaluatiepraktijk De evaluatie is transparant en valide. De opgaven voor evaluatie liggen in de lijn van de oefenfase, waardoor de evaluatie weinig bijkomende druk veroorzaakt.
Het elektronisch leerplatform wordt remediërend ingezet voor alle leerlingen. Er wordt voldoende remedieermateriaal aangeboden.

Leerbegeleiding De leerlingen integreren zich positief in de klasgroep via allerlei collectieve werkvormen.

Uitrusting Aan de minimale materiële leerplanvereisten wordt voldaan. De verwerving van receptieve vaardigheden wordt meestal audiovisueel ondersteund.

3.1.1.4 Nederlands in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Latijn-Moderne talen, Moderne talen-wetenschappen (leerplan D/2006/0279/008)

Voldoet niet

De school kan de realisatie van te bereiken eindtermen en leerplandoelstellingen onvoldoende aantonen. Het tekort situeert zich voornamelijk in de onevenwichtige spreiding van de leerinhouden. Deze richten zich hoofdzakelijk op literatuur(geschiedenis) en sluiten dus onvoldoende aan bij de tekstsoorten die het leerplan opsomt. De evaluatie is onvoldoende transparant en te weinig afgestemd op de procesevaluatie van alle vaardigheden zoals gevraagd door de schoolvisie en het leerplanconcept.

Onderwijsaanbod Het lerarenteam waakt onvoldoende over de volledige realisatie van te bereiken eindtermen en leerplandoelstellingen. De literaire analyse overheerst op de taalvaardigheden. De leerinhouden richten zich voornamelijk op literatuur(geschiedenis) en taalbeschouwing, maar niet altijd vanuit een inductieve aanpak met een functionele insteek, authentieke contexten en het werken met strategieën zoals het leerplan voorschrijft. De doelstelling in het leerplan dat taalbeschouwing leidt tot

inzicht in taalgebruik, tekst en strategieën, is onvoldoende herkenbaar. De school kan niet aantonen dat het aanbod van de verschillende tekstsoorten voldoende gevarieerd is om te beantwoorden aan de eisen van het leerplan en de eindtermen. Waar andere tekstsoorten dan literatuur aan bod komen, geeft dit te weinig aanleiding tot het toepassen van de hieraan gekoppelde strategieën. Argumentatieve vaardigheden worden onvoldoende geoefend. De leerlingen leren onvoldoende niet-fictionele teksten (informatieve, persuasieve en activerende teksten voor een onbekend publiek op beoordelend niveau lezen (ET 14). In de leerlingennotities kan niet worden aangetoond dat leerlingen tekstsoorten zoals zakelijke brieven, verslagen en gedocumenteerde en beargumenteerde teksten kunnen schrijven (ET 20) in alle klasgroepen en met voldoende diepgang.

Het concept competentie leren, dat centraal staat in het leerplan, alsook de leervaardigheden (onderzoeks-, reflecteervaardigheid, probleemoplossende vaardigheid) worden vertaald naar het groeperen van klassieke leesopdrachten in langetermijnopdrachten. Een leesportfolio brengt de leesontwikkeling van de leerlingen in kaart aan de hand van opdrachten gekoppeld aan leeservaringen. De opdrachten voor de leerlingen worden nog te veel aan brede schrijfopdrachten gekoppeld en te weinig aan specifieke leerplandoelen met duidelijke evaluatiecriteria. Hierdoor is het niet altijd duidelijk wat geëvalueerd wordt.

Het oefenen van luister- en spreekvaardigheid krijgt weinig ruimte tijdens de lessen en is veeleer gericht op het product dan op het proces. Het oefenen voor spreken/gesprekken voeren op structurerend niveau waaronder 'vragen stellen en antwoorden formuleren m.b.t. leerstofonderdelen in de schoolvakken' (ET 7) wordt verengd tot het evalueren van het mondelinge examen met voornamelijk de literatuurgeschiedenis als onderwerp. Sporen van het oefenen van het voeren van een sollicitatiegesprek (ET 8) zijn er niet.

Positief is de schrijfopdracht tot commentaartekst op een krantenartikel.

Evaluatiepraktijk Het tekort situeert zich voornamelijk in de leerlingenevaluatie, die onvoldoende transparant is. De school kan voor de evaluatie van spreek- en luistervaardigheid weinig gegevens voorleggen. De evaluatiepraktijk beantwoordt onvoldoende aan het competentie leren van het leerplan. Voor de puntenverhoudingen en gewichten sluit de vakgroep aan bij de afspraken die gelden op schoolniveau. De verdeling tussen het dagelijks werk en de examens (30/70) werkt een productgerichte evaluatie in de hand. Evaluatiecriteria ontbreken vaak en zijn onvoldoende gekoppeld aan eindtermen of leerplandoelen. Evenmin worden ze met de leerlingen vooraf bepaald. Er zijn enkele aanzetten tot peer- of zelfevaluatie. Algemeen kan de vakgroep over strategieën en vakattitudes weinig gegevens voorleggen. De strategieën worden wel klassikaal besproken, maar onvoldoende geoefend, noch geëvalueerd.

Leerbegeleiding Het leerklimaat is aangenaam en de leerlingen worden betrokken bij het

leerproces. De leraren laten voldoende ruimte voor inbreng en interactie, maar ze bereiken hierbij niet alle leerlingen. Het klassieke onderwijsleergesprek overheerst tijdens de bijgewoonde lessen. Hoewel leraren experimenteren met begeleid zelfstandig leren, staan het zelfontdekkend leren en het aanwenden van activerende werkvormen, gericht op vaardigheidsontwikkeling nog in een beginfase. Doorgaans wordt de uitvoering van het 'begeleid zelfstandig leren' verschoven naar huiswerk.

De leraren hebben onvoldoende aandacht voor vormen van preventieve leerbegeleiding, zoals het werken met referentiekaders, strategieën, syntheseschema's, begrippenlijsten. Ook naar de transfer voor andere vakken gaat er weinig aandacht.

Het studiemateriaal dat de leraren zelf samenstellen, wordt vaak ongestructureerd opgenomen in de leerlingennotities.

Algemeen ligt de nadruk onvoldoende op leervaardigheden zoals de onderzoeksvaardigheid, de probleemoplossende vaardigheid, zelfstandigheid en zelfredzaamheid.

Uitrusting De school beschikt over goed uitgeruste vaklokalen. De didactische aankleding ervan is voldoende leerkrachtig. De lokalen zijn ruim genoeg voor een activerende didactische benadering van het onderwijsleerproces, maar de opstelling van het meubilair is klassiek.

De ICT-integratie door de leraren is er, maar de implementatie op leerlingenniveau is niet overal even sterk. Dit geldt eveneens voor het gebruik van de digitale leeromgeving.

Deskundigheidsbevordering De leraren zijn gedreven en ze zetten zich individueel in voor het vak. Omdat er te veel onderwijstijd gaat naar literatuurgeschiedenis werden andere eindtermen uit het oog verloren.

Om zelfstandig een eigentijds en modern taalonderwijs uit te bouwen is een betere verdeling tussen de verschillende leerplancomponenten, een transparante evaluatie en voldoende overleg met andere graden en vakgroepen noodzakelijk.

3.1.1.5 Nederlands in de eerste graad A-stroom (leerplan D/2010/7841/016)

Voldoet

De vakgroep heeft aandacht voor een evenwichtig aanbod en een voldoende diepgaande realisatie van de leerplandoelstellingen en de eindtermen. De evaluatie voldoet hoewel de procesevaluatie nog onvoldoende afgestemd is op de eisen van het leerplan.

Onderwijsaanbod De eindtermen en leerplandoelstellingen in de basisvorming Nederlands worden evenwichtig aangeboden en in voldoende mate gerealiseerd. De onderwijsaanpak is aangepast aan de verwachtingen zoals gesteld in de leerplandoelen/eindtermen. De drie componenten taalvaardigheid, taalbeschouwing en 'aanzet tot literaire competentie via leesplezier' worden geïntegreerd en complementair aangeboden. De lessen Nederlands dragen ertoe bij dat leerlingen plezier beleven in het omgaan met taal. Er is voldoende aandacht voor de strategische vaardigheden. De reflectie over de taalbeschouwelijke component in de spreek- en schrijfproducten is ingeburgerd. De leerlingen verwerven inzicht in aspecten van

communicatie zoals tekstsoorten, tekstkenmerken, taalregisters, schooltaalwoorden e.d. Luister- en spreekvaardigheid zijn gericht op het proces en de onderliggende strategieën worden verduidelijkt. De leraren slagen er in de functionele, schoolse en professionele taalvaardigheid van de leerlingen uit te breiden en te verfijnen.

Uitrusting De school beschikt over voldoende leermiddelen voor de realisatie van de leerplandoelen. De meeste klaslokalen zijn uitgerust volgens de minimale materiële vereisten van het leerplan. De leraren zetten het aanwezige didactische materiaal en de schooluitrusting efficiënt in.

Evaluatiepraktijk De evaluatie is gevarieerd. De puntenverdeling is transparant. De evaluatie is niet altijd valide. Er zijn duidelijke criteria voor schrijf oefeningen. Daar meet de evaluatie eenduidig wat ze bedoelt te meten. De evaluatie van kennis, vaardigheden en attitudes bevat daarentegen nog onduidelijkheden en/of overlappen. Spelling en woordenschat worden in examenvragen zowel onder kennis als vaardigheden geëvalueerd. Hierdoor wordt een evenwichtige evaluatie verhinderd. De processen/leerstrategieën die de jongeren gebruiken bij het plannen, uitvoeren en beoordelen van hun taaltaken worden voldoende geëxpliciteerd. Vakgebonden attitudes, die in het nieuwe leerplan een uitdrukkelijke plaats opeisen, worden opgenomen. Aan de procesmatige evaluatie van het geheel van kennis, vaardigheden en attitudes moet nog worden gesleuteld om het leerproces in kaart te krijgen.

Leerbegeleiding De leerlingen zijn mondig, de werksfeer is positief en de leeromgeving veilig. De verhoogde aandacht voor taal resulteert in een verbetering van de algemene ontwikkeling van de leerling en verhoogt de onderwijsresultaten. Met stappenplannen, verbeter sleutels, zelftoetsen en ingevulde werkboeken op het leerplatform e.d. kan de leerling zijn zelfstandigheid verhogen. De leraren gaan taakgericht en systematisch aan het werk en richten zich op de actieve deelname van de leerling. Ze gebruiken de OVUR (Oriënteren, Voorbereiden, Uitvoeren en Reflecteren) aanpak om de uitvoering van taaltaken vlot te laten verlopen. Of de aandacht voor lees-, spreek-, schrijf-, luister- en woordstrategieën, instructietaal en schooltaalwoordenschat resulteert in de transfer door de leerling naar andere graden of vakken, is niet duidelijk.

De leerlingen worden in voldoende mate begeleid en ondersteund. De talige beginsituatie van de leerlingen werd dit schooljaar voor het eerst gemeten. De school investeert in extra lessen Nederlands voor de organisatie van inhaal- en/of differentiatielessen. De remediëring is nog in ontwikkeling. De koppeling met de uitbreidings- of verdiepingsdoelen van het leerplan is hier niet altijd even duidelijk.

Deskundigheidsbevordering In het tweede leerjaar werken de leraren recentelijk met een nieuw leerboek.

De leraren werken efficiënt en toekomstgericht aan een boeiend curriculum en aan het uitbouwen van de meest efficiënte onderwijsaanpak. Er wordt begeleid met veel inzet. De leraren creëren een positief en prikkelend leerklimaat. Door hun didactische aanpak en motiverende initiatieven worden de leerlingen ten volle betrokken en krijgen ze maximale leerkansen.

3.1.1.6 Biologie, chemie en fysica in aso tweede graad in de studierichting Wetenschappen en aso derde graad in de studierichtingen Latijn-wetenschappen, Moderne talen-wetenschappen en Wetenschappen-wiskunde(leerplannummers D/2012/7841/004, D/2012/7841/063, D/2012/7841/009, D/2006/0279/035, D/2006/0279/040 en D/2006/0279/058)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden goed tot zeer goed en met ruime aandacht voor onderzoeksvaardigheden gerealiseerd. De evaluatie is transparant en globaal voldoende valide.

Onderwijsaanbod De vaststellingen hebben betrekking op de basisvorming en het specifiek gedeelte van bovenvermelde studierichtingen.

De leerplandoelstellingen die betrekking hebben op de vakinhoudelijke eindtermen van de basisvorming en op de cesuurdoelen en specifieke eindtermen voor de onderdelen 'Structuren', 'Interacties', 'Systemen', 'Tijd' en 'Genese en ontwikkeling', worden degelijk en met gepaste diepgang gerealiseerd.

De leerplandoelstellingen die betrekking hebben op de gemeenschappelijke eindtermen 'Wetenschap en samenleving' en op de cesuurdoelen en specifieke eindtermen 'Natuurwetenschap en maatschappij', krijgen slechts gedeeltelijk de invulling die ze vragen. Impliciet komen ze in de lessen wel geregeld aan bod, maar in de leerlingendocumenten zijn er weinig of geen sporen van te vinden.

De leerplandoelstellingen die betrekking hebben op de vakoverstijgende eindtermen 'Wetenschappelijke vaardigheden' en 'Onderzoekend leren/leren onderzoeken' worden in alle leerjaren en in de drie vakken zeer goed gerealiseerd op het niveau van onderzoekend leren. De natuurwetenschappelijke methode en de daaraan gekoppelde onderzoeksvaardigheden worden in alle vakken en leerjaren frequent geoefend. Voor 'leren onderzoeken' en de onderzoekscompetentie ontbreekt echter een in de lessen geïntegreerde, gelijkgerichte aanpak. Over de vakken heen heeft de vakgroep nog geen afspraken op uitvoeringsniveau gemaakt voor de geleidelijke, graadoverschrijdende overgang van onderzoekend leren (vanuit gesloten opdrachten) over leren onderzoeken (met vooral open opdrachten) naar de onderzoekscompetentie (met uitsluitend open opdrachten). In de tweede graad voeren de leerlingen gespreid over het schooljaar wel een volledige onderzoekscyclus uit, waarvan elk vak gedurende twee lesuren één fase voor zijn rekening neemt (voorbereiding, uitvoering en rapportering). Omdat dit slechts een eenmalig en geïsoleerd initiatief betreft, is het effect ervan slechts beperkt. In de derde graad komt leren onderzoeken en de onderzoekscompetentie behalve tijdens de lessen biologie in een aantal klasgroepen, nagenoeg uitsluitend voor in het bijkomend lesuur wetenschappelijk werk van het eerste leerjaar. Hoewel deze doelstellingen

op een kwalitatief hoogstaand niveau aan bod komen, volstaat dit voor de meeste leerlingen niet om deze competentie voldoende grondig te beheersen. Vooral de leerlingen die vanuit een andere pool van de tweede graad in de pool Wetenschappen instromen, hebben hiervoor meer oefentijd nodig.

Uitrusting De school heeft voor chemie en fysica één en voor biologie twee vaklokalen. De vereiste leermiddelen zijn aanwezig, maar niet voor alle onderwerpen in voldoende hoeveelheden om leerlingenpractica in grote klasgroepen efficiënt te laten plaatsvinden. Verschillende leerlingenproeven moeten dan noodgedwongen in groepjes van drie en zelfs vier leerlingen uitgevoerd worden. Hierdoor krijgen die leerlingen voor de manuele vaardigheden te weinig oefenkansen. In de bijgewoonde lessen viel het op dat velen onder hen erg onhandig met wetenschappelijk materiaal omgaan.

In het chemielokaal kunnen leerlingenpractica met grote klasgroepen niet voldoende veilig gebeuren. Het lokaal heeft maar werkposten voor 16 leerlingen, terwijl de meeste klasgroepen meer leerlingen tellen.

Leerbegeleiding De lessen verlopen in een aangenaam en aanmoedigend leerklimaat. Om de leerlingen intensief bij de lesopbouw te betrekken, hanteren de leraren een grote verscheidenheid aan leerlingactieve werkvormen. Het probleemoplossend denken wordt veelvuldig geprikkeld door middel van doelgerichte denkvragen tijdens leergesprekken en het oplossen van vraagstukken.

Het elektronisch platform wordt reeds goed gebruikt voor leerstofaanbod en indirecte communicatie, maar voor remediëring en differentiatie moet dat nog ingang vinden. De leerlingen kunnen voor bijkomende uitleg wel steeds bij hun leraren terecht, ook buiten de lessen.

Evaluatiepraktijk De evaluatie getuigt van een degelijk studiepeil, is transparant en globaal voldoende valide, maar niet altijd volledig betrouwbaar om het bereiken van de eindtermen en leerplandoelstellingen te meten. Bij een aantal examenopgaven kan het antwoord geraden of door eliminatie van de keuzemogelijkheden gevonden worden, waardoor een correct antwoord geen uitsluitsel geeft over het kennen en kunnen van de leerlingen. Bovendien kan men met deze vragen het denkproces van de leerlingen niet volgen, wat essentieel is bij denkvragen en oefeningen.

De leerlingenresultaten zijn goed tot zeer goed voor de drie vakken in alle leerjaren. Op jaarbasis komen er weinig tekorten voor.

3.1.1.7 Wiskunde in aso tweede graad in de studierichting Economie en in tso tweede graad in de studierichting Handel (leerplannen D/2002/7841/047 en D/2002/0279/048)

Voldoet

De eindtermen en de leerplandoelstellingen worden in voldoende mate gerealiseerd. Alle leerplandoelen komen op een evenwichtige wijze en met meer dan voldoende diepgang aan bod. De evaluatie is voldoende valide en transparant.

Onderwijsaanbod De vaststellingen hebben betrekking op de basisvorming van de studierichting Economie en de basisvorming en het specifiek gedeelte van de studierichting Handel.

Alle leerplandoelen en eindtermen worden op een evenwichtige wijze en met meer dan voldoende diepgang behandeld.

De vakgroep legt eigen accenten waardoor onderwerpen met betrekking tot algebraïsche rekenvaardigheden uitgebreid aan bod komen. Deze werkwijze brengt mee dat de rekenvaardigheidstechnieken soms de eigenlijke leerplandoelen overschaduwden. Ook in de evaluatie worden voornamelijk rekenvaardigheidstechnieken bevraagd en gaat de opgave niet altijd even eenduidig de beoogde leerplandoelstelling na.

In de studierichting Handel worden de leerplandoelen met betrekking tot 'algebraïsche verbanden expliciteren bij betekenisvolle situaties' slechts in beperkte mate aangeboden.

Het naast elkaar aanbieden van twee leerwegen in de studierichting Economie (leerweg 4 en leerweg 5) is ingegeven door de zorg om in de tweede graad een zo breed mogelijke basis aan te bieden om een ruime studiekeuze open te laten in de derde graad. Hierdoor biedt de school voor eenzelfde structuuronderdeel twee verschillende inhouden aan. In de officiële documenten (notulen van de delibererende klassenraad, adviezen, rapporten) werden tot heden geen conflicten vastgesteld. De vakgroep waakt er echter onvoldoende over dat de uitgangspunten (uitstel van studiekeuze en eenpoligheid van de studierichtingen van de tweede graad) worden gevrijwaard en er geen hypotheek wordt gelegd op de aansluiting met de derde graad.

Onderwijsorganisatie De verdeling van de lesopdrachten en de samenstelling van de klasgroepen zijn niet altijd even sterk gericht op een correcte leerplanrealisatie. Tijdens de doorlichting werd vastgesteld dat vanwege een andere samenstelling in het eerste en het tweede jaar van de tweede graad een bepaalde klasgroep een hiaat dreigde te vertonen in het aanbod van de leerplandoelen met betrekking tot statistiek. Het sterk responsief vermogen van de school en vakgroep leidde echter snel tot een creatieve oplossing. De reflex om eindtermgebonden leerstof prioritair te behandelen en/of te plannen is noch op school- noch op vakgroepniveau ingeburgerd.

Uitrusting De materiële uitrusting om de leerplandoelstellingen te realiseren voldoet. De algemene eindterm in verband met ICT en de ICT-verwachtingen in het leerplan worden in voldoende mate gerealiseerd. Ondanks de aanwezigheid van computerlokalen voor ICT-ondersteuning en het feit dat alle klaslokalen voorzien zijn van een computer met beamer, worden algebraïsche en meetkundige pakketten slechts beperkt ingezet om het leerproces te ondersteunen. De leerlingen beschikken over een grafisch rekentoestel, maar de meerwaarde van ICT-gebruik bij het aanreiken en het

verwerken van de leerstof wordt nog niet optimaal benut.

Evaluatiepraktijk

In alle lesgroepen streeft men een hoog niveau na en het bereiken van dat niveau lukt behoorlijk. Bij de evaluatie gaat men veeleer uit van de leerinhouden en verliest men soms de relatie tussen de vragen en de leerplandoelen uit het oog.

Het aantal examenopgaven is redelijk en de vragen hebben een behoorlijke moeilijkheidsgraad. Er worden duidelijke en korte vragen gesteld en het aantal kettingvragen is beperkt. De examens richten zich voornamelijk op rekenvaardigheden terwijl de andere vakgebonden vaardigheden (tekenvaardigheden, denk- en redeneervaardigheden, probleemoplossende vaardigheden, wiskundige taalvaardigheden) in beperkte mate aan bod komen. Veel vragen peilen naar identiek dezelfde doelen terwijl andere in mindere mate worden bevraagd. De evaluatie is veeleer kennis- en toepassingsgericht dan vaardigheidsgericht.

Examens worden soms integraal gekopieerd van het ene schooljaar naar het andere wat de betrouwbaarheid van de toetsing niet ten goede komt. De evaluatie verloopt over het algemeen zeer transparant. Elke toets wordt voorzien van een puntenverdeling en de toetsen worden nauwgezet verbeterd.

De vakgroep is nog op zoek naar een doeltreffende manier om attitudes in de evaluatie op te nemen. Op vakgroepe niveau werden hieromtrent weinig afspraken gemaakt en de invulling vertoont leraargebonden verschillen.

Leerbegeleiding

De communicatie met de leerlingen is overwegend stimulerend en gericht op zowel inzet als prestatie. De leerlingen worden met veel zorg als individu benaderd en de lessen verlopen op een kalme en gestructureerde wijze.

De leraren voorzien in remediërende leerbegeleiding meestal onder de vorm van extra uitleg, extra oefeningen of een inhaaltoets. Aan elke leerling wordt een geïndividualiseerd remediëringstraject aangeboden. De leerling houdt zijn vorderingen bij in een schrift dat stelselmatig door de leraren wordt gecontroleerd. Door de grote werkdruk die deze werkwijze meebrengt, komt het echter regelmatig voor dat de verbetering van de oefeningen hiaten vertoont.

In de leerlingendocumenten (zoals de schriften, de agenda's, ...) zijn er regelmatig taalfouten te vinden. Ook bij het formuleren van de opgaven voor oefeningen of toetsen heeft de vakgroep weinig aandacht voor een verzorgd taalgebruik (zowel Nederlands als wiskunde-taal).

Ondanks de heterogeen samengestelde lesgroepen wordt geen binnenklasdifferentiatie toegepast en blijkt de frontale aanpak en het klassieke onderwijsgesprek de norm. De leraren streven een hoog niveau van cognitieve vaardigheden en rekenvaardigheden na alleen wordt de preventieve leerbegeleiding niet altijd even efficiënt afgestemd op de noden van alle leerlingen.

Een gedeelte van de leerlingen vertoont lacunes met betrekking tot de basiskennis en niet alle leerlingen begrijpen in voldoende mate de gehanteerde notaties. Een systematische aanpak van 'leren leren' doorheen de graden en het uitwerken van verticale leerlijnen is nu aan de orde.

Om de interesse en het enthousiasme bij de leerlingen te prikkelen neemt de school deel aan de verschillende wiskundeolympiades en andere wedstrijden.

- Deskundigheidsbevordering** De vakgroep wiskunde heeft oog voor het niveau van de aangeboden leerstof. De vakgroep houdt (soms onbewust) sterk vast aan tradities en heeft niet altijd oog voor de veranderende onderwijsrealiteit (competentiegericht leerplan, instroom, ...).
De vakgroepwerking stoelt voornamelijk op informele contacten. Vakinhoudelijke aspecten worden in beperkte mate besproken en een discussie over activerende werkvormen en competentiegericht evalueren werd nog niet gevoerd.
- De planningsdocumenten worden waar mogelijk gemeenschappelijk opgesteld en zijn in voldoende mate geënt op de leerplandoelstellingen. Op basis van vastgestelde tekorten worden de plannings bijgestuurd.
- Tijdens de twee schooljaren voorafgaand aan de doorlichting hebben enkele leraren voornamelijk vakgerichte nascholing gevolgd. De multiplicatie van de inhouden is veeleer beperkt.

3.1.1.8 Wiskunde in aso derde graad in de studierichting Wetenschappen-wiskunde (leerplan D/2004/7841/019)

Voldoet

De eindtermen en de leerplandoelstellingen worden in voldoende mate gerealiseerd. Alle leerplandoelen komen op een evenwichtige wijze en met voldoende diepgang aan bod. De evaluatie is voldoende valide en transparant.

- Onderwijsaanbod** De vaststellingen hebben betrekking op de basisvorming en het specifiek gedeelte van de bovenvermelde studierichting.
Alle leerplandoelen en eindtermen worden op een evenwichtige wijze en met meer dan voldoende diepgang behandeld. Naast de verplichte leerplandoelen wordt tevens een breed gamma aan uitbreidingsdoelen behandeld. De leerplandoelen en specifieke eindtermen met betrekking tot de onderzoekscompetentie (ET20, ET21 en ET22) worden niet aangeboden conform de vereisten van het leerplan. Er wordt te weinig gewerkt aan de verschillende fases van wiskundig onderzoek en van een zelfregulerend effect bij de leerlingen is voorlopig geen sprake. Recentelijk werd door de vakgroep een traject tot bijsturing opgestart. De school zoekt hiervoor externe begeleiding. De gehanteerde werkwijze en de leerbereidheid van de vakgroep bieden voldoende garanties dat de onderzoeksopdracht de volgende schooljaren zowel inhoudelijk als organisatorisch meer kwaliteitsvol zal worden ingevuld.

- Uitrusting** De materiële uitrusting om de leerplandoelstellingen te realiseren voldoet. De ICT-verwachtingen in het leerplan worden in voldoende mate gerealiseerd. Ondanks de aanwezigheid van computerlokalen voor ICT-ondersteuning en het feit dat alle klaslokalen voorzien zijn van een computer met beamer, worden algebraïsche en meetkundige pakketten

slechts beperkt ingezet om het leerproces te ondersteunen. De leerlingen beschikken over een grafisch rekentoestel, maar de meerwaarde van ICT-gebruik bij het aanreiken en het verwerken van de leerstof wordt nog niet optimaal benut.

Evaluatiepraktijk In alle lesgroepen streeft men een hoog niveau na en het bereiken van dat niveau lukt behoorlijk. Bij de evaluatie gaat men veeleer uit van de leerinhouden en verliest men soms de relatie tussen de vragen en de leerplandoelen uit het oog. Op sommige examens wordt voornamelijk uitbreidingsleerstof getoetst terwijl men de mate waarin de leerlingen de basisleerstof hebben verwerkt slechts beperkt onderzoekt. Het aantal examenopgaven is redelijk en de vragen hebben een behoorlijke moeilijkheidsgraad. De vragen zijn voornamelijk gericht op rekenvaardigheden terwijl de andere vakgebonden vaardigheden (tekenvaardigheden, denk- en redeneervaardigheden, probleemoplossende vaardigheden, wiskundige taalvaardigheden) in beperkte mate aan bod komen. Vele vragen peilen naar identiek dezelfde doelen terwijl andere weinig of niet worden bevraagd. De evaluatie is veeleer kennis- en toepassingsgericht dan competentiegericht. Op schoolniveau werden nog geen concrete afspraken gemaakt over de evaluatie van de onderzoeksopdrachten in de verschillende polen. De vastgestelde hiaten in het aanbod weerspiegelen zich in de evaluatie waardoor niet wordt nagegaan of de leerlingen onderzoeksvaardig zijn. De evaluatie verloopt over het algemeen zeer transparant. Elke toets wordt voorzien van een puntenverdeling en de toetsen worden nauwgezet verbeterd. De vakgroep is nog op zoek naar een doeltreffende manier om attitudes in de evaluatie op te nemen. Op vakgroepniveau werden hieromtrent weinig afspraken gemaakt en de invulling vertoont leraargebonden verschillen.

Leerbegeleiding De communicatie met de leerlingen is overwegend stimulerend en gericht op zowel inzet als prestatie. De leerlingen worden met veel zorg als individu benaderd en de lessen verlopen op een kalme en gestructureerde wijze.

De leraren voorzien in remediërende leerbegeleiding meestal onder de vorm van extra uitleg, extra oefeningen of een inhaaltoets. Aan elke leerling wordt een geïndividualiseerd remediëringstraject aangeboden. De leerling houdt zijn vorderingen bij in een schrift dat stelselmatig door de leraren wordt gecontroleerd. Door de grote werkdruk die deze werkwijze meebrengt, komt het echter regelmatig voor dat de verbetering van de oefeningen hiaten vertoont.

In de leerlingendocumenten (zoals de schriften, de agenda's, ...) zijn er regelmatig taalfouten te vinden. Ook bij het formuleren van de opgaves voor oefeningen of toetsen heeft de vakgroep weinig aandacht voor een verzorgd taalgebruik (zowel Nederlands als wiskunde-taal).

Ondanks de heterogeen samengestelde lesgroepen wordt geen binnenklasdifferentiatie toegepast en blijkt de frontale aanpak en het klassieke onderwijsgesprek de norm. De leraren streven een hoog niveau van cognitieve vaardigheden en rekenvaardigheden na alleen wordt de preventieve leerbegeleiding niet altijd even efficiënt afgestemd op de noden van alle leerlingen.

Een gedeelte van de leerlingen vertoont lacunes met betrekking tot de basiskennis en niet alle leerlingen begrijpen in voldoende mate de gehanteerde notaties. Een systematische aanpak van 'leren leren' doorheen de graden en het uitwerken van verticale leerlijnen is nu aan de orde.

Om de interesse en het enthousiasme bij de leerlingen te prikkelen neemt de school deel aan de verschillende wiskundeolympiades en andere wedstrijden.

- Deskundigheidsbevordering** De vakgroep wiskunde heeft oog voor het niveau van de aangeboden leerstof. De vakgroep houdt (soms onbewust) sterk vast aan tradities en heeft niet altijd oog voor de veranderende onderwijsrealiteit (competentiegericht leerplan, instroom, ...). De vakgroepwerking stoelt voornamelijk op informele contacten. Vakinhoudelijke aspecten worden in beperkte mate besproken en een discussie over activerende werkvormen en competentiegericht evalueren werd nog niet gevoerd.
- De planningsdocumenten worden waar mogelijk gemeenschappelijk opgesteld en zijn in voldoende mate geënt op de leerplandoelstellingen. Op basis van vastgestelde tekorten worden de planningen bijgestuurd.
- Tijdens de twee schooljaren voorafgaand aan de doorlichting hebben enkele leraren voornamelijk vakgerichte nascholing gevolgd. De multiplicatie van de inhouden is veeleer beperkt.

3.1.1.9 Wiskunde in tso derde graad in de studierichting Boekhouden-informatica (leerplan D/2004/0279/023)

Voldoet

De eindtermen en leerplandoelstellingen worden in voldoende mate gerealiseerd. Alle leerplandoelen komen op een evenwichtige wijze en met voldoende diepgang aan bod. De evaluatie is valide en transparant.

- Onderwijsaanbod** De vaststellingen hebben betrekking op de basisvorming en het specifiek gedeelte van de bovenvermelde studierichting. Alle leerplandoelen en eindtermen worden op een evenwichtige wijze en met voldoende diepgang behandeld. Via allerlei activerende werkvormen worden de leerlingen aangezet tot het zelfstandig verwerken van de leerstof en het reflecteren over de gehanteerde oplossingsmethodes. De leerplandoelstellingen met betrekking tot 'mathematiseren' worden via een onderzoekopdracht aangebracht. De wijze waarop de leerlingen worden geleid doorheen de verschillende stappen van wiskundig onderzoek en de mate waarin wiskunde bijdraagt tot het verwerven van een kritische houding, is een voorbeeld van goede praktijk.

- Uitrusting** De materiële uitrusting om de leerplandoelstellingen te realiseren voldoet. De ICT-verwachtingen in het leerplan worden in voldoende mate

gerealiseerd. Algebraïsche en meetkundige pakketten worden efficiënt ingezet om het leerproces te ondersteunen. De leerlingen beschikken over een grafisch rekentoestel en bij bijna alle onderdelen wordt de meerwaarde van ICT benut.

Evaluatiepraktijk In alle lesgroepen streeft men een hoog niveau na en het bereiken van dat niveau lukt goed. De evaluatie is in voldoende mate geënt op de leerplandoelen en de vraagstelling is in het algemeen gevarieerd van aard. Het aantal examenopgaven is redelijk en de vragen hebben een behoorlijke moeilijkheidsgraad. De vragen zijn voornamelijk gericht op rekenvaardigheden en de andere vakgebonden vaardigheden (tekenvaardigheden, denk- en redeneervaardigheden, probleemoplossende vaardigheden, wiskundige taalvaardigheden) komen veeleer in beperkte mate aan bod. De evaluatie verloopt over het algemeen zeer transparant. Elke toets wordt voorzien van een puntenverdeling en de toetsen worden nauwgezet verbeterd. De vakgroep is nog op zoek naar een doeltreffende manier om attitudes in de evaluatie op te nemen. Op vakgroepniveau werden hieromtrent weinig afspraken gemaakt en de invulling vertoont leraargebonden verschillen.

Leerbegeleiding De communicatie met de leerlingen is overwegend stimulerend en gericht op zowel inzet als prestatie. De leerlingen worden met veel zorg als individu benaderd en de lessen verlopen op een kalme en gestructureerde wijze.

De leraren voorzien in remediërende leerbegeleiding meestal onder de vorm van extra uitleg, extra oefeningen of een inhaaltoets. Aan elke leerling wordt een geïndividualiseerd remediëringstraject aangeboden. De leerling houdt zijn vorderingen bij in een schrift dat stelselmatig door de leraren wordt gecontroleerd.

In de leerlingendocumenten (zoals de schriften, de agenda's, ...) zijn er regelmatig taalfouten te vinden. Ook bij het formuleren van de opgaves voor oefeningen of toetsen heeft men weinig aandacht voor een verzorgd taalgebruik (zowel Nederlands als wiskunde-taal).

Een gedeelte van de leerlingen vertoont lacunes met betrekking tot de basiskennis en niet alle leerlingen begrijpen in voldoende mate de gehanteerde notaties. Een systematische aanpak van 'leren leren' doorheen de graden en het uitwerken van verticale leerlijnen is nu aan de orde.

Deskundigheidsbevordering De vakgroepwerking stoelt voornamelijk op informele contacten. Vakinhoudelijke aspecten worden in beperkte mate besproken en een discussie over activerende werkvormen en competentiegericht evalueren werd nog niet gevoerd.

De planningsdocumenten worden waar mogelijk gemeenschappelijk opgesteld en zijn in voldoende mate geënt op de leerplandoelstellingen. Op basis van vastgestelde tekorten worden de plannings bijgestuurd.

Tijdens de twee schooljaren voorafgaand aan de doorlichting hebben

enkele leraren voornamelijk vakgerichte nascholing gevolgd. De multiplicatie van de inhouden is veeleer beperkt.

3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	ja, neen
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respekteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	ja, neen
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 111 en 112)	ja
• de bijdrageregeling en afwijkingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• het evaluatiestelsel met inbegrip van de remediëringmaatregelen	ja
• de verhaalmogelijkheden tegen eindbeslissingen van klassenraden over leerlingen	ja
• studie-, orde en tuchtreglement waarbij het studiereglement de grote krachtlijnen van de organisatie van de studies bevat	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen (codex so, art. 111, §3)	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 t.e.m. 110/27)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respekteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/4)	ja
Respekteert de school voor gewoon secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 254, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van verworven bekwaamheid correct? (codex so, art. 115, tweede en derde alinea 252, § 1b en 252, § 2)	ja
Respekteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Professionalisering

4.1.1 Aanvangsbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor doelgerichtheid, ondersteuning, doeltreffendheid, ontwikkeling.

Motivering

De school investeert gericht in de collegiale en professionele begeleiding van nieuwe leraren. Men vindt het belangrijk dat in een sfeer van vertrouwen alle kansen geboden worden om het collegiaal en professioneel functioneren te laten groeien. Nieuwe leraren krijgen tijd om hun weg te zoeken binnen de school; ze worden niet overladen met mesotaken. De lerarencoaches begeleiden de beginnende leraren maar evalueren ze niet.

De onthaalbrochure maakt de nieuwe collega's wegwijs. De beleidsvisie en het pedagogisch project, de pijlers van het opvoedingsproject, de schoolorganisatie en wat men professioneel en pedagogisch van elke collega verwacht, is daar duidelijk en bondig in vastgelegd.

De lerarencoaches begeleiden de nieuwe collega's in hun leertraject. Het leerportfolio dat verwacht wordt van de starters brengt dit doorlopen traject in kaart. Na afgesproken lesbezoeken geven de coaches pedagogisch-didactische tips en in samenspraak worden ook nieuwe aandachtspunten vastgelegd. Zij adviseren het beleid bij de evaluatie.

Tijdens startersbijeenkomsten kan de leraar ervaringen delen met collega's die in dezelfde positie zitten.

Ook rond de vakdidactische ondersteuning door de vakgroep bestaan afspraken. Jaarvorderingsplannen en lesmateriaal worden vlot ter beschikking gesteld van nieuwkomers en interimarissen. De talrijke vervangingen die dit jaar doorgevoerd werden, gekoppeld aan het terugschroeven van de inzetbaarheid van de lerencoach wegens een tijdelijke beleidsopdracht, toont de noodzaak van een degelijke begeleiding ook voor interimarissen aan.

Tijdens het begeleidingstraject is er aandacht voor effecten via lesbezoeken en daaraan gekoppelde nabesprekingen. Het leerportfolio biedt een overzicht van het leerproces en stoffeert het evaluatiegesprek dat volgt op een lesbezoek door de directie. Na het begeleidingstraject wordt de duurzaamheid van de effecten minder gemeten. Uit gesprekken met beginnende leraren blijkt dat ze zeer tevreden zijn over de geboden ondersteuning.

De coaches hebben de mentorenopleiding gevolgd en bekwamen zich ook verder door het volgen van daartoe georganiseerde en andere pedagogische nascholingen.

De beginnende leraren worden tijdens en na hun leertraject bevraagd met het oog op bijstellingen.

4.2 Evaluatie

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor doelgerichtheid.

4.2.1 Evaluatiepraktijk

Motivering

Het beleid heeft veel aandacht voor het ontplooiën van een concreet evaluatiebeleid met taken op school-, vakgroep- en lerarenniveau. De visietekst over evaluatie beschrijft de afspraken rond de prioritaire criteria

van het evaluatiesysteem. De aandacht voor competentiegericht evaluatie, de attitudeportfolio's in de eerste en tweede graad, het afstemmen van de permanente, mondelinge of schriftelijke evaluatie en een geïntegreerde en leerplangerichte evaluatie met duidelijke feedback naar de leerlingen zijn belangrijke aandachtspunten. In de praktijk worden deze aspecten van evaluatie vakgroepafhankelijk verschillend ingevuld.

Een aantal vakgroepen volgt de schoolvisie en een aantal is nog op zoek naar de gepaste implementatie. Doorgaans ligt een gebrek aan leerplangerichtheid aan de basis van het verschil. Naast de schoolafspraken over de puntenverhouding tussen dagelijks werk en examens, permanente evaluatie en aandacht voor zelfevaluatie wordt de inhoudelijke invulling van de evaluatiecriteria rond kennis, vaardigheden en attitudes toevertrouwd aan de leraren en vakgroepen. De zelfevaluerende reflectie over de examens wordt graadgebonden ingevuld.

Vanuit een nascholingstraject heeft de school gekozen voor een attitudeportfolio in de eerste en de tweede graad. Elke leerling evalueert zichzelf door middel van een aantal algemene attitudes zoals functioneren in groep, leergierigheid, interesse en zelfreflectie. De attitudes zijn geselecteerd door studiegroepen vanuit het basisonderwijs en het hoger onderwijs. Leerlingen reflecteren over het eigen functioneren en krijgen feedback van de klassenleraren aan de hand van opvolgingsgesprekken. In de derde graad reflecteren de leerlingen over het feedbackrapport van de LEMO (Leerstijl- en motivatietest) en krijgen zo een beeld over hun leervaardigheden en studiemotivatie.

Sommige vakgroepen passen de schoolvisie toe, stellen bij leerproblemen een remediërsplan op en beoordelen procesgericht. Andere stemmen de evaluatie onvoldoende af op de leerplandoelen en evalueren overwegend kennisgericht en reproductief. Daar wordt de evaluatie onvoldoende ingezet om het leerproces van de leerlingen bij te sturen.

In principe gaat de klassenraad, begeleid door een leidraad en onder begeleiding van de coördinatoren, op zoek naar de mogelijke oorzaken van falen en naar de bijhorende remediëring. De remediëring komt doorgaans neer op een verwijzing naar het werken met een studieschrift per vak, de huiswerkklas, bijkomende oefeningen of bijwerkklassen tijdens de middag.

Aan het eind van het schooljaar volgt voor een aantal vakken geregeld een vakantietaak. De opdracht wordt afgestemd op de individuele noden van een leerling. Leraren en klassenleraar bespreken de vakantietaak met de leerlingen. Er volgt geen evaluatie maar wel een beoordeling.

Voor leerlingen met leerstoornissen worden geïndividualiseerde afspraken voor het verloop van de evaluatie en correctie gemaakt.

Er zijn deliberatiecriteria met delibereerbaarheidstabellen opgesteld die strikt worden gehanteerd. Tot vorig schooljaar vervulden niet alle leerlingen poolgerichte opdrachten. De evaluatie is voor sommige vakgroepen onvoldoende gericht op de realisatie van specifieke eindtermen.

Het aantal uitgestelde beslissingen is drastisch afgenomen sinds de laatste twee schooljaren.

4.2.2 Rapporteringspraktijk

Motivering

De communicatie met de leerlingen en hun ouders over de schoolse vorderingen verloopt op een gestructureerde manier via de planningsdocumenten, oudercontacten en recent online via het openpuntboek.

De rapporten van de individuele leerling geven een overzicht van de trimestertotalen per vak. De vakrapporten inventariseren de toetsen en taken cijfermatig. Op schoolniveau voorzien de klastitularissen de rapporten van algemene tekstcommentaren. De rapporten voor dagelijks werk bestaan hoofdzakelijk uit toelichtingen over de studiehouding, maar verwijzen zelden naar al dan niet verworven vaardigheden en vakattitudes. Er is aandacht voor verduidelijkende en bemoedigende commentaren. Remediërende commentaren i.v.m. de manier waarop de leerling tekorten kan bijwerken op vakniveau komen zelden voor.

In de examenrapporten wordt afhankelijk van graad en onderwijsvorm de verhouding dagelijks werk en examens per vak toegelicht. In de eindbeoordeling worden het attest en advies toegelicht.

Het attitudeportfolio biedt de ouders en leerlingen informatie over de studiehouding en de sociale vaardigheden.

De wettelijke verplichting om de toekenning van een B- of C-attest te motiveren wordt maar matig nageleefd. De school moet er beter over waken dat m.b.t. de motivering van de B- en C-attesten, aan alle betrokken leerlingen een document overhandigd wordt waarin op een duidelijke en ondubbelzinnige manier de synthese vervat ligt van de elementen die hebben geleid tot de beslissing van de delibererende klassenraad. Een mondelinge toelichting volstaat niet (omzendbrief SO 67, rubriek 8.1.7 en arrest van de Raad van State, nr. 174.744 van 20 september 2007). De motivering mag eventueel ook in het schoolrapport opgenomen worden, indien daar ruimte voor voorzien is.

De school bewaakt nog onvoldoende de implementatie van haar visie op evaluatie waardoor er verschillende snelheden zijn waarmee de vakgroepen hun evaluatiebeleid uittekenen.

De school heeft ervoor gekozen om de evaluatie transparanter te maken naar ouders en leerlingen door het gebruik van een online openpuntenboek.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

De school wordt geleid door twee directeurs bijgestaan door een enthousiast team van coördinatoren en werkgroepen. De organisatiestructuur is transparant en uitgetekend in een organigram met een duidelijke taakverdeling. Elke persoon en werkgroep kent zijn verantwoordelijkheid en alle geledingen worden actief betrokken bij de werking van de participatieorganen. Naast een directie- en pedagogische raad beschikt de school over een ouder- en leerlingenraad, die samen met de schoolraad een actieve en ondersteunende rol opnemen binnen het geheel.

De directiewissels waarmee de school recentelijk werd geconfronteerd wegen slechts in beperkte mate op de werking. Daar waar er knelpunten worden vastgesteld, zijn deze veeleer organisatorisch van aard. Zo blijkt het moeilijk de onderwijsorganisatie (lessenroosters, klassamenstellingen) adequaat af te stemmen op een efficiënte leerplanrealisatie en worden de relatief grote aantallen interimarissen slechts in beperkte mate opgevolgd.

Het beleidsvoerend vermogen van de school wordt versterkt door een actieve samenwerking met de scholengemeenschap.

Het beleid van de school wordt gevoerd vanuit een gedragen visie die wordt geconcretiseerd in een visietekst met focuspunten. De visieteksten werden participatief met het gehele team, inclusief ouders en leerlingen, opgesteld. In nauw overleg met het schoolbestuur werd nagedacht over de profilering van de school. Dit alles heeft geleid tot de formulering van zes strategische doelen met masterplannen voor verschillende beleidsdomeinen. Goed geformuleerde, haalbare en meetbare doelen binnen een correct tijdsplan en aandacht voor opvolging en bijsturing staan garant voor het realiseren van de schoolvisie.

De school beschikt over alle wettelijke participatieorganen. Naast de officiële organen krijgen diverse werkgroepen en vakwerkgroepen beleidsondersteunende verantwoordelijkheden en taken toegewezen, waardoor ze betrokken worden in de besluitvorming. De werkgroepen wegen voor- en nadelen af en bevragen regelmatig zowel leraren als leerlingen en ouders. De uiteindelijke beslissing berust bij de directieraad.

Om doelgericht het eigen functioneren in kaart te brengen, heeft de school een strategie ontwikkeld. De schoolwerking wordt cyclisch getoetst door middel van zowel interne als externe evaluaties (enquêtes bij leerlingen, personeel en ouders, opvolging van de resultaten in het vervolgonderwijs, ...). De resultaten worden vakkundig geanalyseerd en noodzakelijke bijstellingen worden doorgevoerd. Ook hier spelen de diverse werkgroepen hun rol. Het beleid gebruikt de aanwezige expertise binnen het team bij het uittekenen van de ondersteuningsnaden. Door het toekennen van 'credits' aan een bepaalde taak bewaakt de school de taakbelasting van elk personeelslid.

De doeltreffendheid van de werkwijze wordt voornamelijk bepaald door de mate waarin de school erin slaagt de verkregen informatie correct te interpreteren en de noodzakelijke gegevens voldoende meetbaar te maken. De perceptie omtrent de verzamelde gegevens over het vervolgonderwijs strookt niet altijd met de werkelijkheid en niet alle aspecten van de schoolwerking worden geëvalueerd. Uit de resultaten van het erkenningsonderzoek en het onderzoek van de onderwijsprocessen blijkt dat de doeltreffendheid van de ondernomen acties op klasniveau vaak minder kwaliteitsvol is. Zo wordt de vakgroepwerking wel aangestuurd en opgevolgd door het beleid maar worden de gevolgen van de beslissingen die de vakgroepen nemen te weinig in kaart gebracht, waardoor de school tekorten vertoont in de leerplanrealisatie in de tweede en derde graad. Hoewel de evaluatiepraktijk op beleidsniveau over het algemeen een zinvolle invulling krijgt, verloopt de implementatie ervan in een aantal vakken weinig leerplangericht. Andere aspecten van de schoolwerking, zoals de aanvangsbegeleiding voor startende leraren en de zorg voor de leerlingen, zijn dan weer een voorbeeld van goede praktijk.

De leerbereidheid van het schoolteam en de aandacht die de school heeft voor het welbevinden van leraren, leerlingen en ouders zorgen ervoor dat het beleid oog heeft voor ontwikkelingsgerichte bijstellingen in het streven naar de optimalisatie van de eigen kwaliteit.

De werkgroep talenbeleid is recentelijk gestart met een taalscreening van de leerlingen van het eerste leerjaar. Ze streeft er op die manier naar de passende remediëring en mediëring in te zetten en de gedifferentieerde groepen bij te sturen. Daarnaast krijgt het talenbeleid veel aandacht van de leraren Nederlands van de eerste graad. Ze geven heel wat stimuli om leerlingen gedichten te laten schrijven en publiceren. Het leeshoekje en de leesjury in het eerste leerjaar, de mailpolicy, een schrijver in de klas, de aandacht voor instructietaal vanuit verkeerd begrepen toetsvragen, de aandacht voor foutloos schrijven e.d. zijn waardevolle initiatieven die de taalvaardigheid bevorderen. De transfer naar andere graden en vakken is evenwel niet duidelijk. De acties in de bovenbouw met het oog op foutloos schrijven zijn repressief van aard.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- de leerplanrealisatie voor wiskunde in tso derde graad in de studierichting Boekhouden-informatica
- de realisatie van de vakinhoudelijke leerplandoelstellingen voor biologie, chemie en fysica en van de vakoverstijgende doelstellingen onderzoekend leren in aso tweede en derde graad

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- de professionele en opvoedkundige taakbekommernis en het engagement van alle personeelsleden
- de zorg voor de leerlingen
- het aangenaam leer- en leefklimaat en de laagdrempelige omgang met leerlingen en ouders
- de procedurele uitwerking van de evaluatiepraktijk
- de aanvangsbegeleiding

Wat betreft het algemeen beleid

- de implementatie van de schoolvisie
- het open, transparant en participatief beleid
- de toegankelijkheid van het beleidsteam
- de aandacht voor de tevredenheid van personeel, leerlingen en ouders
- de transparante communicatie naar alle betrokkenen
- de interne kwaliteitszorg voor diverse beleidsaspecten

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- de realisatie van de leerplandoelen met betrekking tot de onderzoekscompetentie in de pool wiskunde

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- het afstemmen van de evaluatie op de leerplandoelstellingen in de meeste onderzochte vakken
- de aandacht voor leervaardigheden en vakgebonden attitudes in een aantal vakken
- de brede implementatie van het talenbeleid

Wat betreft het algemeen beleid

- de inhoudelijke opvolging van de vakgroepwerking
- het afstemmen van de onderwijsorganisatie op de leerplanrealisatie

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- de realisatie van de leerplandoelstellingen voor geschiedenis in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen en Latijn-moderne talen
- de realisatie van de leerplandoelstellingen voor geschiedenis in tso tweede graad in de studierichting Handel
- de realisatie van de leerplandoelstellingen voor Nederlands in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen en Latijn-moderne talen Moderne talen-wetenschappen

7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG

7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen':

BEPERKT GUNSTIG

omwille van het onvoldoende realiseren van de leerplandoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 2 TSO Handel	X	
Graad 3 ASO Economie-moderne talen	X	
Graad 3 ASO Latijn-moderne talen	X	
Graad 3 ASO Moderne talen-wetenschappen	X	

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf 01-03-2016 opnieuw een controle uit.

7.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de overige erkenningsvoorwaarden:

GUNSTIG

Namens het inspectieteam	Voor kennisname
Henk Foriers de inspecteur-verslaggever	Naam: het bestuur of zijn gemandateerde
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling	